

OBSAH

1. Úvod	11
2. Součástky pro výkonovou elektroniku.....	13
2.1. Diody	13
2.2. Tyristory	15
2.2.1. Triodový zpětně závěrný tyristor	15
2.2.2. Vypínací tyristor (GTO).....	16
2.2.3. Ostatní typy tyristorů.....	17
2.2.4. Triak	17
2.3. Bipolární tranzistory.....	18
2.4. Unipolární tranzistory	19
2.5. Bipolární tranzistory s izolovaným hradlem- IGBT	19
2.6. Rozdíly v zapínání a vypínání výkonových polovodičových součástek	21
2.7. Další používané druhy výkonových polovodičových součástek	22
2.7.1. MCT tyristory	22
2.7.2. IGCT tyristory	22
2.8. Srovnání řízených polovodičových součástek	22
3. Základní pojmy z výkonové elektroniky.....	23
3.1. Druhy měničů	23
3.2. Komutace.....	24
3.3. Řízení množství energie	26
3.4. Směr toku energie.....	26
3.5. Statické charakteristiky měničů	26
3.6. Bezkontaktní spínače.....	27
3.6.1. Spínání stejnosměrného proudu	27
3.6.2. Spínání střídavého proudu.....	27
3.7. Řídící obvody měničů	28
4. Usměrňovače	29

4.1. Usměrněné napětí a proud, vliv zátěže	30
4.2. Neřízené usměrňovače	31
4.2.1. Jednofázový neřízený usměrňovač v uzlovém spojení	32
4.2.2. Dvofázový neřízený usměrňovač v uzlovém spojení	35
4.2.3. Jednofázový neřízený usměrňovač v můstkovém spojení	35
4.2.4. Trojfázový neřízený usměrňovač v uzlovém spojení	37
4.2.5. Trojfázový neřízený usměrňovač v můstkovém spojení	37
4.3. Řízené usměrňovače.....	38
4.3.1. Jednofázový řízený usměrňovač v uzlovém spojení.....	38
4.3.2. Dvofázový řízený usměrňovač v uzlovém spojení	39
4.3.3. Jednofázový řízený usměrňovač v můstkovém spojení.....	39
4.3.4. Trojfázový řízený usměrňovač v uzlovém spojení	41
4.3.5. Řídící charakteristika usměrňovače	47
4.4. Způsob práce řízeného usměrňovače	49
4.5. Zvlnění proudu a napětí.....	49
4.6. Jalový výkon usměrňovače, účinník	50
4.7. Reverzační usměrňovače.....	50
4.8. Řídící obvody usměrňovačů.....	51
4.9. Pulzní usměrňovače.....	52
5. Stejnoseměrné měniče napětí.....	54
5.1. Pulzní měnič pro snižování napětí	56
5.2. Pulzní měnič pro zvyšování napětí	57
5.3. Pulzní měnič odporu.....	58
5.4. Řízení pulzních měničů.....	59
6. Střídače	61
6.1. Základní principy napěťových střídačů	63
6.2. Jednofázový napěťový střídač.....	65
6.2.1. Ohmická zátěž	65
6.2.2. Zatížení do odporu a indukčnosti.....	65

6.3. Třífázový napěťový střídač	66
6.3.1. Třífázový napěťový střídač pracující do motorické zátěže.....	66
6.4. Řízení výstupního napětí střídače	69
6.4.1. Způsoby řízení.....	69
6.4.2. Realizace pulzně šířkové modulace	71
6.5. Proudové střídače	73
6.6. Napájecí zdroje střídačů, činný a jalový výkon	74
6.7. Porovnání vlastností napěťového a proudového střídače	74
6.8. Střídače s kmitavou zátěží.....	75
6.9. Měkká komutace a rezonanční měniče	76
7. Střídavé měniče napětí	77
8. Střídavé měniče kmitočtu.....	80
8.1. Přímé měniče kmitočtu.....	80
8.2. Nepřímé měniče kmitočtu	83
8.2.1. Nepřímé měniče kmitočtu se stejnosměrným napěťovým meziobvodem	83
8.2.2. Nepřímé měniče kmitočtu se stejnosměrným proudovým meziobvodem	84
8.3. Porovnání jednotlivých druhů měničů kmitočtu	85
9. Elektromagnetická kompatibilita	86
9.1. Definice a průběhy neharmonických veličin	87
9.2. Výkony v obvodech s neharmonickými průběhy napětí a proudu	88
9.3. Negativní účinky měničů na napájecí soustavu	90
9.3.1. Negativní vlivy usměrňovačů s induktivní zátěží na napájecí síť	90
9.3.2. Negativní vlivy usměrňovačů s kapacitní zátěží na napájecí síť	92
9.4. Negativní účinky měničů na napájená zařízení.....	94
9.4.1. Vliv strmosti náběžné hrany napětí měniče kmitočtu.....	95
9.4.2. Vliv délky kabelu	96
9.5. Důsledky negativních účinků měničů	96

9.6. Minimalizace negativních jevů měničů na síť	97
9.7. Minimalizace negativních jevů měničů na spotřebiče	99
10. Výkonová část elektrického pohonu	100
10.1. Charakteristiky elektrického pohonu	102
10.2. Mechanika elektrického pohonu	104
10.2.1. Kinematika, rychlostní diagram, fázová trajektorie.....	104
10.2.2. Pohybová rovnice.....	105
10.2.3. Zátěžné momenty	106
10.3. Energetika elektrického pohonu.....	106
11. Pohony se stejnosměrnými motory	109
11.1. Matematický model motoru	109
11.2. Charakteristické údaje stejnosměrných motorů	110
11.3. Řízení otáček cize buzených motorů.....	111
11.4. Zdroje pro napájení stejnosměrných motorů	113
11.5. Reverzační měniče	114
12. Pohony s asynchronními motory.....	117
12.1. Matematický model asynchronního motoru, náhradní schéma	117
12.1.1. Prostorový vektor	119
12.1.2. Vlastnosti v ustálených stavech, náhradní schéma	123
12.2. Charakteristické údaje asynchronních motorů.....	125
12.3. Základní hodnoty, vztahy, přirozená charakteristika asynchronního motoru	126
12.4. Spouštění asynchronních motorů	129
12.4.1. Spouštění přímým připojením na síť.....	129
12.4.2. Spouštění sníženým napětím.....	129
12.5. Řízení otáček asynchronních motorů.....	132
12.5.1. Řízení otáček změnou napájecího napětí.....	132
12.5.2. Řízení otáček odporem.....	133
12.5.3. Řízení otáček kaskádou.....	133

12.5.4. Řízení otáček přepínáním počtu pólů.....	134
12.5.5. Řízení otáček frekvencí a napětím	135
12.6. Brzdění asynchronních motorů	137
12.6.1. Brzdění protiproudem	137
12.6.2. Brzdění rekuperační	137
12.6.3. Brzdění stejnosměrným proudem	137
12.7. Jednofázový asynchronní motor	138
12.8. Zdroje proměnného kmitočtu	139
12.8.1. Měníče s amplitudovým řízením.....	139
12.8.2. Měníče se šířkově – pulzní modulací.....	139
13. Pohony s ostatními typy motorů	140
13.1. Pohony se synchronními motory.....	140
13.1.1. Základní vlastnosti, přirozená charakteristika synchronního stroje..	140
13.1.2. Rozběh synchronního stroje.....	142
13.1.3. Budicí soustavy synchronních strojů	142
13.1.4. Možnosti řízení synchronního stroje.....	143
13.1.5. Ventilový motor synchronního typu	144
13.2. Pohony s krokovými motory	144
13.3. Pohony s komutátorovými motory	145
13.4. Pohony s motory s permanentními magnety.....	146
13.4.1. Základní vlastnosti motorů s permanentními magnety	146
13.4.2. Stejnosměrné motory s permanentními magnety.....	147
13.4.3. Synchronní motory se permanentními magnety	147
13.5. Pohony se spínanými reluktančními motory.....	148
13.5.1. Základní vlastnosti spínaných reluktančních motorů	148
13.5.2. Výkonové obvody a řízení spínaných reluktančních motorů	149
13.5.3. Provozní vlastnosti spínaných reluktančních motorů	149
13.6. Pohony s lineárními motory	150
14. Automatická regulace pohonů.....	151

14.1. Základní pojmy	151
14.2. Přenosy bloků používaných v elektrických pohonech.....	155
14.3. Regulace stejnosměrných motorů	157
14.3.1. Blokové schéma stejnosměrného cize buzeného motoru.....	157
14.3.2. Matematický model řízeného usměrňovače.....	158
14.3.3. Matematický model pulzního měniče	158
14.3.4. Stejnosměrný motor s regulací proudu	159
14.3.5. Regulace rychlosti stejnosměrného motoru	159
14.4. Struktury řízení měničů pro regulaci otáček asynchronního motoru.....	161
14.4.1. Matematický model asynchronního motoru	161
14.4.2. Skalární řízení asynchronních motorů	161
14.4.3. Vektorové řízení.....	164
14.4.4. Přímé řízení momentu	168
15. Dimenzování elektrického pohonu	175
15.1. Volba druhu pohonu.....	175
15.2. Návrh typové velikosti motoru.....	176
15.2.1. Určení výkonu podle charakteru zátěže.....	177
15.2.2. Metoda ekvivalentního proudu, momentu a výkonu	179
16. Literatura	180